

Programmaplan De Waddeneilanden

Jaarplan 2015

Vlieland, Ameland, Schiermonnikoog, Terschelling, Texel

INHOUDSOPGAVE

1. Aanleiding	3
2. Missie, Visie en Strategie	3
3. Het Programmaplan	3
4. Programma-indeling	5

Deelprogramma's

1. Programma Bestuur, Organisatie en Algemene Zaken	6
2. Programma Economische Zaken	9
3. Programma Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu	13
4. Programma Onderwijs, Welzijn en Zorg	20
5. Programma Openbare Orde, Veiligheid en Veiligheidsregio	23
6. Programma Duurzaamheid	28

Aanleiding

Sinds 2010 is de Gemeenschappelijke Regeling VAST opgericht om de samenwerking tussen de Friese Waddeneilanden Vlieland Ameland Schiermonnikoog en Terschelling vorm te geven. Met ingang van 2014 is ook het Waddeneiland Texel toegetreden tot de gemeenschappelijke regeling. De naam van de Gemeenschappelijke Regeling is diensgevolge gewijzigd in Samenwerkingsverband “de Waddeneilanden”. Het samenwerkingsverband heeft een bestuursmodel met een Algemeen Bestuur (voorheen Eilander Raad), een Dagelijks Bestuur (voorheen Eilander College) en ter ondersteuning van de leden van het Dagelijks Bestuur enkele keren per jaar Portefeuille overleggen (PHO's). In de werk velden is aangegeven waar de samenwerking invulling krijgt of gaat krijgen.

Missie, Visie en Strategie

In het traject om te komen tot de samenwerking tussen de vier Friese Waddeneilanden zijn doelstellingen vastgesteld. De algemene doelstelling (missie) van de samenwerking tussen de vier Friese Waddeneilanden is overgenomen door de Gemeenteraad van Texel en is daarmee de missie van de Gemeenschappelijke Regeling “de Waddeneilanden”:

‘Versterken van de bestuurskracht van de afzonderlijke gemeenten door onomkeerbare, niet vrijblijvende en doelgerichte samenwerking met behoud van bestuurlijke zelfstandigheid.’

Als specificatie van deze missie gelden een drietal (sub)doelstellingen voor de samenwerking:

1. Vermindering kwetsbaarheid ambtelijke organisaties
2. Vergroting kwaliteit advisering eiland overstijgende onderwerpen
3. Actieve Pro-inbreng bij totstandkoming Rijks- en Provinciaal beleid.

De Gemeenschappelijke Regeling, inclusief het bestuursmodel, en het Programmaplan zijn een hulpmiddel om aan te geven op welke wijze invulling gegeven gaat worden aan deze missie en deze doelstellingen (strategie). De tijd staat niet stil en we doen al werkende weg steeds meer kennis en ervaring op met de Waddensamenwerking.

Het Programmaplan

In de Gemeenschappelijke Regeling is aangegeven dat jaarlijks een jaarplan en/of beleidsplan wordt gemaakt. Met dit plan wordt aangegeven waar de Gemeenschappelijke Regeling inhoudelijk voor staat en wat het samenwerkingsverband de komende periode wil bereiken.

Uiteraard behoeft dit Programmaplan bij voortduren verbetering en doorontwikkeling. Steeds wordt de wijze waarop de uitvoering van de samenwerking is georganiseerd tegen het licht gehouden, met als doel de efficiëntie en effectiviteit te versterken. Ook wordt gezocht naar het versterken van de samenwerking op het gebied van bedrijfsvoering.

De meest recente ontwikkeling waar het voorliggende programmaplan deels al is aangepast, betreft uiteraard het toetreden van het eiland Texel tot de samenwerking. Dit zal het komend jaar nog verder worden geconcretiseerd. Ook de samenwerking met de Provincie Fryslân, en in het verlengde daarvan de provincie Noord-Holland zal het komend jaar verder worden uitgewerkt.

Zoals gebruikelijk is bij het maken van een Programmaplan bij de lokale overheid, beperkt een plan zich niet tot het verwoorden van beoogde effecten, maar wordt gewerkt aan het

uitvoeren van allerlei acties, waaruit blijkt wat de Samenwerking concreet gaat oppakken. Deze vraag wordt per deelprogramma beantwoord.

Met het vaststellen van de Gemeenschappelijke Regeling en het bestuursmodel, is de bestuurlijke en ambtelijke verantwoordelijkheid voor de diverse programma's en activiteiten op hoofdlijnen geregeld. Met de presentatie van dit Programmaplan heeft elk lid van het Dagelijks Bestuur een eigen portefeuille en is verantwoordelijk voor het bijbehorende deelprogramma.

De secretaris-directeur fungeert als programmamanager voor het gehele programma.

In de veronderstelling dat dit programma enkel tot een succes wordt, als dit ondersteund wordt door de ambtelijke organisaties op de eilanden (co-productie), is per deelprogramma, en daarmee per portefeuille vanuit de eilanden een ambtelijk portefeuillehouder benoemd, en coördineert een medewerker van een van de eilanden de voorbereiding van de portefeuille overleggen. Op deze wijze wordt de synergie tussen het Samenwerkingsverband en de Waddeneilanden beoogd, zijn verantwoordelijkheden belegd en belangrijker, ook geborgd.

Het Programmaplan maakt integraal onderdeel uit van de begroting. Het Programmaplan is de inhoudelijke context van de Programmabegroting en de financiële keuzes zullen steeds meer gebaseerd zijn op de inhoudelijke keuzes in het Programmaplan. Op basis van de opgedane ervaringen, willen we elk jaar tot een betere samenhang en concrete doelen komen.

Het voornemen om het Programmaplan te ontwikkelen en deze in samenhang met de Programmabegroting te beschouwen, is overigens ook conform de wettelijke voorschriften: de regelgeving van de Gemeentewet, de Wet gemeenschappelijke regelingen en het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

Programma-indeling

Het staat de Gemeenschappelijke Regeling vrij om te kiezen voor de gewenste programma's en de programma-indeling.

De keuze is gemaakt voor zes portefeuilles en bijbehorende deelprogramma's:

- Bestuur, Organisatie en Algemene Zaken
- Economische Zaken (inclusief Toerisme en Recreatie)
- Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening Milieu en Kustveiligheid en Water
- Onderwijs, Welzijn en Zorg
- Openbare Orde, Veiligheid en Veiligheidsregio
- Duurzaamheid

De deelprogramma's Economische Zaken, Onderwijs Welzijn en Zorg, Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieu, Openbare orde Veiligheid en Veiligheidsregio en Duurzaamheid vormen de basis voor het voorliggende Programmaplan. Deze deelprogramma's hebben een regulier portefeuilleoverleg waarin de verantwoordelijk wethouders van de afzonderlijke eilanden zitting hebben.

Het deelprogramma Duurzaamheid kent daarnaast nog een andere bestuurlijke inbedding. De stuurgroep "Duurzame Energie Waddeneilanden" waarin naast de vijf Waddeneilanden ook de provincies Noord Holland en Friesland zitten, is bestuurlijk verantwoordelijk voor het ambitiemanifest "Duurzame Energie Waddeneilanden".

Portefeuilleverdeling

Zoals reeds gezegd hebben alle leden van het Dagelijks Bestuur de verantwoordelijkheid voor één of meer portefeuilles. Zij vertegenwoordigen en behartigen daarbinnen het gezamenlijk belang van de Waddeneilanden. Onderwerpen voortkomend uit deze portefeuilles worden ter afstemming besproken in de vergadering van het Dagelijks Bestuur en de betreffende portefeuille overleggen.

De huidige portefeuilleverdeling binnen het Dagelijks Bestuur:

- Burgemeester de Hoop: Bestuur, Organisatie en Algemene Zaken
- Burgemeester Wassink: Economische Zaken (inclusief Toerisme en Recreatie)
- Burgemeester Schadd-de Boer: Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu
- Burgemeester Stellinga: Onderwijs, Welzijn en Zorg
- Burgemeester de Hoop: Openbare Orde, Veiligheid en Veiligheidsregio
- Burgemeester Giskes: Duurzaamheid

Momenteel hebben zowel Vlieland als Terschelling een waarnemend burgemeester. Na een definitieve invulling van de beide burgemeestersposten wordt de portefeuilleverdeling opnieuw tegen het licht gehouden.

In de portefeuille overleggen wordt ambtelijk en bestuurlijk geparticipeerd door de vijf Waddeneilanden.

1. PROGRAMMA BESTUUR, ORGANISATIE EN ALGEMENE ZAKEN

Portefeuillehouder:	Albert de Hoop
Ambtelijk Verantwoordelijk:	Janny-Gerda de Jonge

Algemeen

Onder het programma Bestuur valt het functioneren van de samenwerking, de uitvoering van het convenant BiZa (van de Friese Waddeneilanden), Samenwerking met de Provincies. Het onderdeel Organisatie betreft de zaken met betrekking tot personeel, organisatie en de financiële producten van het Samenwerkingsverband. Onder Algemene zaken vallen ICT, de financiële verhoudingen, en portefeuille overstijgende projecten en beleidsthema's. Verder behoort ook de samenwerking op het gebied van Bedrijfsvoering onder deze portefeuille.

De eilanden, gelegen in de Waddenzee, hebben een speciale positie. Waar mogelijk werken ze samen, maar op uitvoeringsniveau wordt de efficiencywinst beperkt door de logistieke situatie. De eilanden hebben allemaal eigen gemeenschappen met een eigen geschiedenis. We richten ons daarom vooral op zaken die alle eilanden aan gaan en waar we door gezamenlijk op te trekken een vuist kunnen maken.

Beleidskaders en bestuurlijke afspraken

De eilanden hebben de afgelopen jaren diverse bestuurlijke afspraken gemaakt om hun samenwerking stevig en onomkeerbaar te maken. Niet alleen onderlinge afspraken maar ook de bevestiging van de ingezette koers door Rijk en Provincie zijn daar voorbeelden van:

- Convenant met BZK
- Convenant Provincie Fryslân
- Gemeenschappelijke Regeling "de Waddeneilanden"
- Programmaplan

Jaarlijks worden de volgende financiële producten geleverd:

- Begroting "de Waddeneilanden"
- Jaarrekening "de Waddeneilanden"

Bedrijfsvoering

Naast de deelprogramma's uit het Programmaplan zijn er meerdere onderwerpen die door de Gemeenschappelijke Regeling zijn opgepakt en in de komende jaren nog een vervolg

hebben. Het zijn thema's die in de sfeer liggen van de bedrijfsvoering en een relatie naar alle programma's (kunnen) hebben.

In de begroting van de GR "de Waddeneilanden" zijn niet de overeenkomsten opgenomen, waarin de uitvoering van werkzaamheden tussen de eilanden onderling zijn vastgelegd. De verrekeningen en doorberekening van deze werkzaamheden worden direct ten laste van de deelnemende eilanden gebracht.

ICT

In 2009 hebben de Friese Waddeneilanden en de gemeente Leeuwarden een intentieverklaring ondertekend om op het gebied van ICT zo veel mogelijk gezamenlijk te doen. In 2010 is daartoe door de Gemeenschappelijke Regeling en de gemeente Leeuwarden een raamovereenkomst opgesteld en zijn diverse deelovereenkomsten in ontwikkeling. Medio 2014 zijn de eerste dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) gesloten. Er wordt nu aan een zaakstelsel en samenwerkingsomgeving gebouwd die medio 2015 gereed zijn. Beide zijn instrumenten die ondersteunend zijn aan onderlinge samenwerking en kennisdeling tussen de eilanden. Hoewel Texel een andere ICT architectuur en omgeving heeft, zal de nieuwe samenwerkingsomgeving wel toegankelijk zijn voor alle vijf eilanden.

Secretariaatsfunctie

Het secretariaat in Harlingen voert de Gemeenschappelijke regeling uit en coördineert de agendavoorbereiding voor diverse overlegplatforms en overlegorganen waar de eilanden gezamenlijk aan deelnemen en ondersteunt de portefeuillehouder die namens het Dagelijks Bestuur of de gezamenlijke Waddengemeenten zitting heeft in deze overleggen. Het betreft bijvoorbeeld de deelname in het RCW, de Wadden Sea Board, het Wadden Sea Forum, de Stuurgroep Streekagenda, etc. etc. Bij de voorbereiding van deze vergaderingen worden de eilanden betrokken.

Rekenkamercommissie

Na een inventariserend onderzoek is besloten om te komen tot een gezamenlijke Rekenkamercommissie. In 2014 is de gezamenlijke Rekenkamercommissie operationeel geworden voor de vijf Waddeneilanden. Er is een ronde gemaakt langs de vijf gemeenteraden, en de onderwerpen voor een mogelijk onderzoek zijn geïnventariseerd. In 2015 kunnen de eerste onderzoeksresultaten worden verwacht.

Gezamenlijke inkoop

Na een inventariserend onderzoek is eveneens besloten om te starten met gezamenlijk inkopen van diensten en producten. Het betreft hier een activiteit voor de vier Friese eilanden.

Wel wordt gewerkt aan een gezamenlijk inkoopbeleid en inkoopvoorwaarden, om mogelijk toekomstige gezamenlijke inkooptrajecten te vereenvoudigen. De eerste successen zijn geboekt door de accountantsdiensten gezamenlijk in te kopen, gezamenlijk (digitale) abonnementen af te sluiten, door gezamenlijk mee te liften middels een eigen kavel met de Europese aanbesteding van de gemeente Leeuwarden voor copiers/printers en mobiele telefonie.

Bij het ontwikkelen van een beheerverordening voor de Waddenzee heeft eveneens een gezamenlijke aanbesteding plaatsgevonden. Afronding is in 2015.

De gezamenlijk inkoop wordt aangestuurd vanuit de Gemeenschappelijke Regeling.

Huisvesting

De Gemeenschappelijke Regeling is samen met het projectbureau "Streekwerk" van de provincie Fryslân gehuisvest aan de Waddenpromenade in Harlingen. Het Waddenkantoor biedt niet alleen afdoende huisvesting voor het personeel, maar is tevens een gastvrije ruimte voor de medewerkers en bestuurders van de Waddeneilanden; de Provincie en het Wetterskip.

Het Waddenkantoor is beoogd als marktplaats en ontmoetingsplek voor de samenwerking met en door de eilanden.

Onderstaande tabel geeft het globale doel weer samen met de speerpunten voor 2015

Thema	Globaal doel	Speerpunten 2015	Beslismomenten	Wie?	Opmerkingen
Bestuur	Uitvoering Convenant BZK en Provincies Fryslân en Noord-Holland met de Waddeneilanden	Evaluatie convenant BZK en Provincie Fryslân Ondertekening nieuw convenant met BZK en de beide provincies Bijeenkomst / uitwisseling met de BES Eilanden Interbestuurlijk dossierteam Waddeneilanden / Provincies en BZK in Den Haag	Jan/feb 2015 Maart 2015 DB mei 2015	Colleges en DB Alle convenantpartners Juni 2015 September 2015	Evaluatie door BZK Voorbereiding door beide provincies
Organisatie	Jaarprogramma 2016 "De Waddeneilanden"	Jaarplan o.a. afstemmen met de eilanden	Juni 2015	AB de Waddeneilanden	Opzet i.s.m. directieraad
Algemene Zaken	Portefeuille overstijgende projecten en beleids thema's	Streekagenda	Vaststellen Streekagenda en jaarprogramma 2016	DB Waddeneilanden Lokale eilander Colleges Algemeen Bestuur Dagelijks Bestuur	

2. PROGRAMMA ECONOMISCHE ZAKEN

Portefeuillehouder Dagelijks Bestuur :	Bert Wassink
Coördinator programmaplan:	Janny-Gerda de Jonge
Ambtelijk Portefeuillehouder Directieraad:	Jan Wibier
Ambtelijk coördinator portefeuilleoverleg:	Sjon de Haan

Algemeen

Het programma economische zaken omvat vooral de sector recreatie en toerisme. Een onderdeel daarvan is ook verkeer en vervoer. Daarnaast zijn ook visserij en andere bedrijvigheid thema's die binnen economische zaken aan de orde komen. Binnen het programma EZ richten de eilanden zich op datgene wat ons bindt, hierbij valt te denken aan:

- De sterke positie van toerisme op de eilanden.
- De bereikbaarheid van de eilanden.
- Het streven naar het vergroten en vasthouden van andere vormen van werkgelegenheid op de eilanden.

Als eilanden gelegen in de Waddenzee hebben we een speciale positie. Waar mogelijk werken de eilanden samen, maar op uitvoeringsniveau wordt de efficiencywinst beperkt door de eiland situatie. De eilanden zijn ook allemaal eigen gemeenschappen met een eigen geschiedenis. Dit betekent dat het niet eenvoudig is om een gezamenlijk toeristisch beleid te ontwikkelen.

De eilanden richten zich daarom vooral op zaken die alle eilanden aan gaan en waar de eilanden door gezamenlijk op te trekken een vuist kunnen maken.

Primair richten de eilanden zich op een aantal zaken die hieronder kort worden weergegeven:

- We willen ons nationaal en regionaal positioneren als een belangrijke toeristische speler, 40% van de overnachtingen binnen Friesland vindt plaats op de Waddeneilanden. Nationaal zijn we de 8ste toeristische bestemming, economisch is toerisme de kurk waar de eilanden op drijven. We willen dit doen door actief te participeren binnen toeristische netwerken en projecten en waar nodig om samen een vuist te maken.

- Als Waddeneilanden hebben we samen een sterke identiteit. Binnen deze identiteit is er voldoende ruimte voor de verschillen per eiland. Elk eiland heeft zijn eigen positionering binnen het merk Waddeneilanden. Ook per seizoen kan er een andere positionering zijn.
- Voor de samenwerking op toeristisch gebied zijn kennis delen, belangenbehartiging en gezamenlijk optrekken naar andere overheden de belangrijkste pijlers. De lokale VVV's en de samenwerkende VVV's zijn natuurlijke partners voor de Waddeneilanden.
- Wat betreft verkeer en vervoer trekken we zo veel mogelijk samen op wat betreft de toekomst van de bereikbaarheid van de eilanden en de vertrekhavens. Ook bij de provincie brengen we onze speciale positie wat betreft verkeer en vervoer steeds onder de aandacht om ruimte te creëren voor maatwerk.
- Op de eilanden is, buiten de toeristische sector, beperkte alternatieve werkgelegenheid. We willen door belangenbehartiging de bestaande werkgelegenheid buiten het toerisme veiligstellen en gezamenlijk werken aan projecten die de afhankelijkheid van het toerisme verminderen. Het spreekt voor zich dat projecten vooral lokaal zullen zijn, de overkoepelende visie gaat over alle eilanden.

Stand van zaken

We leven in onzekere tijden, leek in 2014 de economie aan te trekken zien we opeens dat aan het eind van het jaar het sentiment weer omslaat. De eilanden laten een gevarieerd beeld zien, maar de meeste eilanden hebben goed geprofiteerd van het mooie weer en laten een duidelijke plus zien. Door de snelle groei van digitale mogelijkheden komen er steeds meer spelers op de markt die “de Wadden” aanbieden. Op zich goed maar versnippering is ook een bedreiging. Een sterke gezamenlijke promotie is dan ook van groot belang. Het afgelopen jaar is veel energie gestoken in de beïnvloeding van- en afstemming met het nieuwe promotieorgaan Merk Fryslân. Merk Fryslân kiest duidelijk voor groei, het is nog niet duidelijk of die ook op de eilanden moet optreden.

Investerings in het toerisme zijn de laatste jaren niet erg hoog geweest. Een van de redenen is dat externe financiers (Provincie / Europa) vooral innovatie financieren en geen inzet plegen op het behouden van.

Het afgelopen jaar is het toeristisch programma Friese Wadden van start gegaan. Een deel van de projecten (waaronder strandovergangen) is gefinancierd via de zogenaamde Quick-wins van de provincie. Echter verdere voortgang stukt enigszins door gebrek aan capaciteit en lokale middelen en door het verschil in tempo tussen wal en eilanden. Ook speelt mee dat middelen van de provincie niet direct beschikbaar zijn.

Op toeristisch gebied zijn veel cijfers beschikbaar maar die zijn vaak niet te vergelijken en geregeld niet betrouwbaar. Samen met de provincie wordt momenteel nagedacht over het optimaliseren van de monitoring waarbij voor de eilanden naast terugkijken het vooral belangrijk is om trends te kunnen zien en om ondernemers te betrekken zodat die hun bedrijfsvoering kunnen afstemmen op de te verwachten ontwikkelingen.

In 2014 is de duurzaam toerisme strategie vastgesteld voor het Werelderfgoed. De Waddeneilanden financieren mee aan de aanjager Waddenzee Werelderfgoed. Recentelijk is het werkplan vastgesteld voor de uitvoering van de strategie. Voor deelprojecten zal ook een beroep gedaan worden op de Waddeneilanden gezamenlijk en individueel, hierover zal steeds separate besluitvorming plaatsvinden.

De vervoersconcessies naar de Friese Waddeneilanden zijn in 2014 na een lang proces onherroepelijk geworden. Vanuit De Waddeneilanden is intensief samengewerkt in dit traject.

Wat betreft Verkeer en Vervoer zal de primaire aandacht zich richten op het passend maken van provinciaal beleid op de eilander situatie. Daarnaast willen wij graag maatwerk per eiland creëren voor het openbaar vervoer, in de komende concessieverlening (2015) trekken de eilanden samen op.

Algemene doelen en speerpunten 2015

Binnen het programma EZ werken we naast onderstaande doelen en speerpunten continu aan de onderlinge afstemming met betrekking tot nationale en regionale ontwikkelingen.

Globale doelen:

1. Toerisme op de eilanden blijft tenminste gelijk
De eilanden hebben een groot marktaandeel, dat ze vast willen houden. Het toerisme streeft niet naar een groter marktaandeel en dus ook niet per definitie naar steeds meer bezoekers. Individuele eilanden kunnen die keuze wel maken.
2. Toerisme op de eilanden is verduurzaamd
Actieve participatie in het uitvoeringsplan Duurzaam toerisme strategie Waddenzee Werelderfgoed in Nederland leidt tot het verduurzamen van toerisme waarbij de randvoorwaarde is dat zowel het gebied, de ondernemers als de bewoners profiteren van de status van Werelderfgoed.
3. Verbeteren bereikbaarheid eilanden
Het huidige niveau van verbindingen is voor de eilanden een minimumniveau. De eilanden streven naar verbetering van de veerverbindingen, dit betekent vooral een hogere frequentie en een snellere overtocht. Ook de aanvoer van goederen naar de havens heeft de aandacht. Het lokaal openbaar vervoer mag de komende jaren niet slechter worden. Dit geldt zowel voor het vervoer van en naar de eilanden als op het eiland zelf.
4. Vasthouden dan wel vergroten alternatieve werkgelegenheid
In 2011 zijn mogelijkheden tot verbreding van de werkgelegenheid op de eilanden onderzocht. De eilanden verschillen onderling sterk wat betreft de aanwezigheid van werkgelegenheid naast het toerisme. Alle eilanden voelen de noodzaak om niet alleen van het toerisme afhankelijk te zijn. Het eerder genoemde onderzoek vormt de leidraad om te komen tot een gezamenlijk programma.

Onderstaande tabel geeft het globale doel weer samen met de speerpunten voor 2015.

Thema	Globaal doel	Speerpunten 2015	Beslismomenten	Wie?	Opmerkingen
Toerisme	Toerisme op de eilanden blijft tenminste gelijk Toerisme op de eilanden is verduurzaamd	Vertalen TPFW in een werkprogramma 2015-2016 Optimaliseren participatie en invloed Waddeneilanden in merk Friesland. Participeren in- en passend maken voor de eilanden van de nieuwe monitoringsopzet provincie Friesland Optimaliseren van toeristenbelasting Faciliteren uitvoering werkplan Duurzaam Toerisme Strategie Waddenzee Werelderfgoed	Concept – programma Definitief programma Geen Akkoord gaan met opzet Goedkeuren projectplan Vaststellen eindrapport Op basis van deelprojecten	PHO EZ Advies PHO, besluit: DB en lokale colleges Advies PHO, besluit: DB en lokale colleges PHO EZ, als financiën nodig zijn ook DB of lokale colleges. PHO EZ PHO EZ PHO EZ, als financiën nodig zijn ook DB of lokale colleges.	Belangrijk om de motivatie goed te houden Extra aandacht voor de deelname van Texel en de financiële vertaling hiervan. Kan en wil teel ook meedoen? Samen onderzoeken maar uiteindelijke besluiten lokaal op de eilanden. Kansen voor deelname in Europese projecten.
Verkeer en vervoer	Verbeteren bereikbaarheid eilanden	Borgen en vergroten invloed op dienstverlening rederijen Borgen invloed eilanden op de komende concessieverlening	Geen Reactie op ontwerp PVE	Algemeen Bestuur DB en individuele colleges	Door vaststellen programmaplan
Werkgelegenheid	Vasthouden dan wel vergroten alternatieve werkgelegenheid op de eilanden	Plan van aanpak ontwikkelen naar aanleiding van rapport “Handreiking Verbreding werkgelegenheid Waddeneilanden”	Globaal doel vaststellen Vaststellen opdracht Vaststellen plan van aanpak	Algemeen Bestuur PHO EZ, eilander colleges Advies: PHO, besluit: DB en lokale colleges	Door vaststellen programmaplan AB kan ook in beeld komen voor besluitvorming

3. PROGRAMMA VROM, KUSTVEILIGHEID EN WATER

Portefeuillehouder Dagelijks Bestuur :	Ella Schadd-de Boer
Coördinator programmaplan:	Janny-Gerda de Jonge
Ambtelijk Portefeuillehouder Directieraad:	Rob van Menen
Ambtelijk coördinator portefeuilleoverleg:	Eveline Lindenberg

Algemeen

Onder het programma Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening, Milieu, Kustveiligheid en Water vallen onder meer Landschapontwikkeling, Natura 2000 (natuurwet, provinciale natuurvisie) beeldkwaliteitsplannen provinciale ruimtelijke verordening, huisvestingsbeleid, bouwen en cultuurhistorie, ruimtelijke planvorming zoals voor de Waddenzee, Omgevingsvergunning (WABO) en het Deltaprogramma. De onderstaande producten vallen onder het programma "VROM, Kustveiligheid en Water " :

- Meer invloed en een proactieve insteek voor en van de eilanden als geheel op lopende beleidsprocessen. Accent in dit deelprogramma ligt op natuur, ruimtelijke ordening, kustveiligheid en water (leidende partij is De Waddeneilanden).
- Medio 2015 is het Ruimtelijk plan voor de Waddenzee gereed. Dit plan is van en voor 13 Waddengemeenten (regievoering door de Waddeneilanden).
- Medio 2015 is de bestuursopdracht "Volkshuisvesting" gereed. Met de vaststelling van een gezamenlijk volkshuisvestingsbeleid op basis van de nieuwe Huisvestingswet (leidende partij is Texel).
- Regionale uitvoeringsdienst/WABO gaat verder vorm krijgen (gemeenten blijven het bevoegd gezag).

Stand van zaken

Beheersverordening Waddenzee

De ontwerp-beheersverordening is als ontwerp gereed en wordt nu aangeboden aan de college's/commissies en mogelijk raden van de deelnemende gemeenten. Vanaf december 2014 is het ontwerp ter visie worden gelegd. De stuurgroep vraagt de colleges om in te stemmen met de ontwerp-beheerverordening. Het proces voor het vaststellen van de beheersverordening is beschreven in de planning en verschilt per gemeente. In de ambtelijke voorbereiding is afgesproken dat de langzaamste gemeente het tempo bepaald om uiteindelijk gelijktijdig de beheerverordening vast te stellen. Die gelijktijdigheid is noodzakelijk om eventuele aanpassingen of opmerkingen die via zienswijzen worden ontvangen in het basisplan te kunnen verwerken. Het adviesbureau bundelt de zienswijzen, beantwoordt de zienswijzen en waar nodig worden aanpassingen verricht in de ontwerp beheersverordening. De definitieve beheerverordening wordt door de eigen gemeenteraad vastgesteld. Daarmee blijft het gemeentebestuur beslissen over de eigen gemeente.

Natura-2000

Het secretariaat is lid van de klankbordgroep Waddenzee en Noordzeekustzone, lid van de werkgroep die bezig is met de handhaving op de Waddenzee als uitvloeisel van het Convenant Vaarrecreatie. Daarnaast coördineert het secretariaat nog de afstemming tussen de zeven beheerplannen N-2000. De afstemming tussen de projectleiders vraag veel aandacht. Met name tussen Noordzeekustzone en de andere plannen worden maatregelen voorgesteld die niet overeenkomen met de afspraken op de eilanden. De eilanden volgen zelf de eigen plannen. Het secretariaat volgt de plannen voor de zeegebieden en stemt af. Voor de afstemming wordt een deskundige ingehuurd die de eilanden en het secretariaat ondersteunt. Vooral aandacht voor de effecten van de maatregelen op het wonen en leven op een eiland, de compensatie en ontwikkelruimte binnen de Programmatistische Aanpak Stikstof en de ontwikkelruimte op het eiland zijn de belangrijkste motieven van het secretariaat.

In het gesprek met Gedeputeerd Kramer over de PAS is een aantal afspraken gemaakt over het voorbereiden van de klankbordgroepen op de eilanden. We vragen u dan ook om op het eiland de afspraken goed te blijven hanteren. De PAS ligt vanaf januari 2015 ter inzage en worden er regiobijeenkomsten gehouden op de eilanden.

Deltaprogramma 2015

De voorkeurstrategie van het Deltaprogramma is in september 2014 aangeboden aan de Tweede Kamer. Daarmee is een einde gekomen aan het reguliere Deltaprogramma, maar het programma is daarmee niet ten einde. In 2015 gaat het programma in een andere structuur verder waarbij de Delta Community het uitgangspunt is. De eilanden zijn bestuurlijk en ambtelijk vertegenwoordigd in het Landelijk Overleg Kust (zand), het Bestuurlijk Overleg Deltaprogramma Waddengebied (dijken) en het Regionaal Overleg Kust. De overleggen zijn bedoeld als platform voor het uitwisselen van kennis en informatie en om zogenoemde meekoppelkansen in beeld te houden daar waar er aanpassingen plaatsvinden in de waterkeringen, ruimtelijke aanpassingen of juist aanpassingen in evacuatie en noodplannen. Voor het LOK en het BO-DPW worden werkplannen ontwikkeld waar het secretariaat in participeert en adviseert. Projecten die zijn opgenomen zijn: het Scenario onderzoek, Bereikbaarheid veerdammen, Evacuatie en opvang, Prins Hendrikdijk en de Systeem dynamiek.

- Scenario-onderzoek; met het onderzoek willen de eilanden een beeld krijgen of de maatregelen en programma's die door het Deltaprogramma worden voorgesteld en ontwikkeld ook het gewenste effect hebben op het veilig wonen, werken en recreëren op een eiland. Door in een scenario te beschrijven wat er in een periode van 10 dagen voor een overstroming/ramp tot 100 dagen na een overstroming/ramp gebeurt willen we 'controleren' of alles werkt en kijken of andere maatregelen noodzakelijk

zijn die tot nu toe buiten beeld zijn geraakt of gebleven. In het onderzoek staat niet zozeer de techniek centraal maar juist meer het gedrag van mensen. Landelijk wordt ervan uitgegaan dat 50% van de bewoners en toeristen geëvacueerd kunnen worden bij een overstroming. Vanuit de eilanden is ingezet op 0% ervan uitgaande dat tijdens storm en overstroming er geen boten varen of helikopters vliegen. Opvang moet op het eiland plaatsvinden

- De veerdammen zijn lange tijd buiten beschouwing gebleven bij het Deltaprogramma omdat ze niet worden gezien als kustveiligheid. Als gevolg van de langdurige discussie rondom Meerlaagsveiligheid, hebben de veerdammen wel de aandacht als plek waar de aan- en afvoer van mensen en materieel gegarandeerd moet zijn en is geaccepteerd dat veerdammen wel degelijk belangrijk zijn in het kader van veiligheid. Het zgn. “waterrobuust” inrichten van de Veerdammen is als Pilot ingediend bij het ministerie van I&M.

Herziening Basiskustlijn en Beleidslijn kust

Voor de korte termijn vindt in 2015 de herziening van de basiskustlijn (BKL) en de beleidslijn kust plaats. Beide plannen maken onderdeel uit van het brede kering beheer op de eilanden. Vanaf de laagwaterlijn tot en met de primaire waterkering. De BKL gaat met name in op de wettelijke bescherming van de laagwaterlijn en de mate van overschrijding van het afkalven van het strand. De beleidslijn kust richt zich met name op activiteiten in de zeereep zoals dynamisch kustbeheer.

Primaire waterkering Vlieland en Terschelling

Met de nieuwe normeringen en het bepalen van het tracé van de primaire waterkeringen op Terschelling en Vlieland is afstemming noodzakelijk. De tracés zijn bepalend voor de veiligheidsnorm van 1:100.000 en de veiligheidsnorm die nodig is voor het op sterkte houden van de primaire kering.

Fries Bestuursakkoord Waterketen (FBWK)

Naar aanleiding van een provinciale en landelijke evaluatie kan geconcludeerd worden dat de Friese Waddeneilanden voorop lopen in het vormgeven van ambities op het vlak van duurzaamheid en samenwerking. Specifiek gericht op de Waddeneilanden is een onderzoek gedaan naar de “waterfootprint”, een 0-meting naar de waterketen en het gebruik van water op de eilanden. Samen met de waterketenpartners zijn de eilanden bezig een vervolgproject te ontwikkelen dat gericht is op het reduceren van het gebruik van water. Hierbij zijn ook Wetsus en de Wateralliance betrokken.

Huisvestingsbeleid

In 2014 is het initiatief genomen tot een ambtelijke werkgroep voor alle Waddeneilanden die zich richt op de invoering van de nieuwe Huisvestingswet die per januari 2015 van kracht is. Naast reguliere afstemming, gaat de werkgroep aan de hand van de Nieuwe wet en regelgeving bezig met het opstellen van huisvestingsbeleid voor de eilanden. Dit beleid is gericht op de gemeenschappelijke problematiek rondom volkshuisvesting. Daarnaast wordt gezamenlijk gewerkt aan een nieuwe verordening. Naast de gemeenschappelijke elementen in de verordening, worden eilandspecifieke onderdelen uitgewerkt. Voor dit initiatief is een bestuursopdracht vastgesteld.

Algemene doelen en speerpunten 2015

In de afgelopen jaren is op diverse beleidsterreinen nieuwe wet- en regelgeving ontwikkeld. Voor de eilanden betekent dit dat andere overheden in toenemende mate zeggingskracht ontwikkelen op de Waddeneilanden en het Waddengebied. De invloed van de eilanden op deze processen dreigt onder te sneeuwen en de nieuwe beleidsregels staan in toenemende mate op gespannen voet met de realiteit van het leven op de eilanden. Discussies gaan over het Waddengebied en de Waddeneilanden en worden niet meer gevoerd samen met de bewoners van de Waddeneilanden.

Als Waddeneilanden hebben we een speciale positie. Door deze specifieke situatie is Europees, landelijk en provinciaal beleid niet één op één toepasbaar op de eilanden, wat vraagt om een status aparte. Bij inzoomen op de specifieke situatie per eiland vallen ook de verschillen per eiland op. De eilanden zijn eigen ruimtelijke eenheden met een eigen geschiedenis en ruimtelijke, sociale en economische context, natuurlijke waarden en eigen gemeenschappen met een eigen geschiedenis. Dit betekent dat bij het ontwikkelen van gezamenlijk beleid niet kan worden voorbijgegaan aan de specifieke situatie per eiland

Binnen het programma VROM willen we ons vooral richten op:

- De maximalisatie van de ontwikkelingsruimte voor inwoners en bedrijven binnen de beperkingen van natuurlijke, cultuurhistorische, landschappelijke en ecologische kwaliteiten;
- Behoud en herstel van de ruimtelijke balans tussen mens, natuur en cultuurhistorie rekening houdend met de toeristische recreatieve kwaliteit die hier van uitgaat;
- Voldoende beschikbare en passende woningen voor economisch en sociaal gebonden inwoners;
- Vitale natuur in de Waddenzee en menselijke activiteiten die daarmee in balans zijn;

Thema	Doel Waddeneilanden	Resultaat	Beslismomenten	Wie?	Opmerkingen
Deltaprogramma Kust en Wadden	Garanderen eiland veiligheid	Bijsturen van de evacuatiefractie en de nieuwe dijknormen bij nieuwe dijkringen	Moment van vaststelling wetswijziging	Min. I&M	
	Kustdynamiek in eilandperspectief	Beheersplan Rijksgronden	Vaststelling Beheerplan	Min EZ en Min. I&M	
	Behouden Basis kustlijn	Beleidslijn Kust	Vaststelling beleidslijn	Min. I&M	
	Reëel Veiligheidsnormen eilanden	Scenario-onderzoek overstroming eilanden voor het Stimuleringsprogramma I&M	Advies stimulerings-programma	Waddeneilanden Min. I&M	
	Aandacht veerverbinding en geulen	Pilot uitwerking bereikbaarheid veerdammen en Meerlaagsveiligheid	Advies stimulerings-programma	Waddeneilanden Min. I&M	
	Aandacht voor Meerlaags-veiligheid waar onder veerdammen en evacuatiefractie	Bijsturen en vergroten rol van het POK en LOK	Advies stimulerings-programma	Waddeneilanden Min. I&M	
	In beeld brengen sediment huishouding en bewaken van informatiestromen	Lange termijn kustonderzoek	Diverse onderzoeken De Waddeneilanden	Rijkswaterstaat	
Dijkring Vlieland en Terschelling	Verantwoorde tracés voor dijkring Vlieland en Terschelling	Bepalen nieuwe tracés in legger	Legger Wetswijziging Wtw	Min. I&M TK/EK	
		Voorstellen doen en informatie leveren in onderzoeken naar technische oplossingen voor buitendijkse gebieden	Legger Wetswijziging Wtw	Min. I&M TK/EK	
		Aandachtvragen voor eilander situatie	Legger Wetswijziging Wtw	Min. I&M TK/EK	
		Inbrengen idee 'brede kering beheer'	Legger Wetswijziging Wtw	Min. I&M TK/EK	
Ruimtelijk plan Waddenzee	Ontwikkelen ruimtelijk plan voor 13 gemeenten	Projectleiding ontwikkeling beheerverordening Proces tot vaststelling regisseren	3.4 AWB Wro	13 gemeenten	
Natura 2000	Werkbare lokale beheerplannen voor de aangewezen duingebieden op de eilanden, Waddenzee en Noordzeekustzone	Coördinatie en afstemming tussen plannen onderling en de projectleiders	Vaststellen beheerplan	Min EZ en Min. I&M Provincies	

	PAS en ontwikkelrecht provincie begeleiden	Coördinatie en afstemming tussen plannen onderling en de projectleiders	Vaststellen beheerplan	Min EZ en Min. I&M Provincies	
	Afdwingen afstemming tussen de deelplannen	Ondersteuning van externe specialist,	Permanent	Waddeneilanden	
	Invloed op handhaving en strandgebruik	Handhaving beheerplan sluit aan bij historisch medegebruik eilanden	Handhavingsplan N-2000	Waddeneilanden	
Windenergie op zee	Ambitiemanifest energie neutraal 2020 volgen	Inbreng strategie platform Windenergie Kustgemeenten	Besluit minister EZ	Platform windenergie kustgemeenten Waddeneilanden	
	Effecten op toerisme en samenleving	Positioneren eilanden in Wind discussie.	Lobby	Waddeneilanden	
	Aandacht voor scheepvaartveiligheid en rampenrisico	Afhouden van near shore park boven eilanden	Lobby	Waddeneilanden	
Mijnbouw en exploitatie	Voorkomen negatieve effecten van mijnbouw en exploitatie op kustveiligheid en natuurlijk systeem	Collectieve ingrepen op het natuurlijk systeem van het Wad en wegen op effecten op (kust) veiligheid op de eilanden en het leven op de eilanden.	Vergunningverlenen zout,gas,zand, schelpen,MZI.	Waddeneilanden	
		Parallel trekken met andere platformen en overlegstructuren.	RCW, Beheerraad	Waddeneilanden	
Huisvesting beleid Wadden eilanden	Medio 2015 is duidelijk hoe het gezamenlijk volkshuisvesting beleid wordt vorm gegeven	Volgen van de ontwikkeling bij met betrekking tot de nieuwe huisvestingswet		Waddeneilanden	
	Volkshuisvestings beleid is afgestemd tussen eilanden en is passend bij de eiland situatie	Evaluatie proeven loslaten (Texel) en verhogen (o.a. Terschelling)	Overeenstemming huisvestings verordening.	Waddeneilanden	
	Eilanden hebben planologische ruimte om woning voorraad en de behoefte op elk af te stemmen	Woonruimte verdeling Fryslân	contingentering	Provincie	
Fries bestuursakkoord Waterketen	Innovatie, Duurzaamheid, Doelmatigheid en de burger centraal rond de thema's: Watersysteem, zelfvoorzienend, waterbesparing & -hergebruik	Bijdrageregeling die is afgestemd op hoeveelheid inwoners en gebaseerd op solidariteitsbeginsel. Hiervoor een coalitie vormen met kleine gemeenten	Beïnvloeden proces	De Waddeneilanden	

		Volgen van de ontwikkelingen binnen FBWK als geheel en deelprogramma Waddeneilanden in het bijzonder.	Beïnvloeden proces	De Waddeneilanden	
		Verder uitwerken programma duurzame waterketen Waddeneilanden	Beïnvloeden proces	De Waddeneilanden	

4. PROGRAMMA ONDERWIJS, WELZIJN EN ZORG

Portefeuillehouder Dagelijks Bestuur :	Burg. Sjon Stellinga
Coördinator programmaplan:	Janny-Gerda de Jonge
Ambtelijk Portefeuillehouder Directieraad:	Ineke Weber
Ambtelijk coördinator portefeuilleoverleg:	Ellen Manshanden

Algemeen

Het programma Onderwijs, Welzijn en Zorg beweegt zich in het Sociaal Domein, waarin vanaf 2015 veel verandert. Gemeenten worden verantwoordelijk voor de Jeugdzorg (inclusief de verbinding naar passend onderwijs), de Wmo (inclusief taken die vanuit de AWBZ worden ingevoegd) de nieuwe Participatiewet, de Wet werk en bijstand, (inclusief de sociale werkvoorziening en jong gehandicapten). Het betreft dus een breed werkterrein met veel deelgebieden. Het maken van een verdeling in onderwijs enerzijds en zorg en welzijn anderzijds komt onmiddellijk in beeld, omdat het te bespreken onderwerp de deelnemers aan een bepaald overleg bepaalt. Op de meeste eilanden zijn de portefeuillehouders onderwijs en de portefeuillehouders zorg/welzijn verschillende personen.

De gemeenschappelijkheid tussen de eilanden speelt vanwege het zijn van een kleine gemeente, maar vooral ook door het zijn van een eiland. Is er een gemeenschappelijke noemer te benoemen, kunnen eilanden van elkaar leren en een goede aanpak ontwikkelen. Is er een gezamenlijk belang dat de eilanden verbindt, trekken we samen in op.

Onderwijs

Het vakgebied onderwijs is te splitsen in schoolbestuurlijke taken en taken op het gebied van lokaal onderwijsbeleid. De taken van de gemeenten ten aanzien van het schoolbestuurlijke deel verschillen onderling. Schiermonnikoog kent geen openbare scholen, terwijl dat bij de andere eilanden wel het geval is. De scholen, zowel het primair onderwijs als het voortgezet onderwijs, hebben op directieniveau hun eigen “Waddenbrede” overlegstructuur waar ook regelmatig de portefeuillehouders bij uitgenodigd worden. Dit waarborgt het nodige overleg en afstemming, wat nodig is om kwalitatief goede scholen in stand te houden op de Friese Waddeneilanden. Relevante onderwerpen op dit moment zijn de eigen invulling van het passend onderwijs, bekostiging van de extra formatie, het onderwijsaanbod en de functiemix.

Elke gemeente kent een permanent onderwijsoverleg. Dat wordt vormgegeven via een lokaal onderwijsoverleg dan wel een overleg gericht op de lokale educatieve agenda. Voor de

uitvoering van een aantal taken op het vlak van lokaal onderwijsbeleid zijn door de 4 Friese Waddeneilanden afspraken gemaakt en vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst (DVO). Het is nog niet duidelijk of Texel hierbij aan wil sluiten.

Voor het overige is de afspraak gemaakt, dat de deelnemers aan het portefeuillehouders overleg onderwijs elkaar op de hoogte houden van relevante ontwikkelingen, die op een bepaald eiland spelen.

Conclusie

Het is niet nodig op het terrein van het onderwijs concrete speerpunten in het uitvoeringsprogramma 2015 de Waddeneilanden op te nemen. Bestaande samenwerkingsverbanden en overlegvormen worden gehandhaafd en waar nodig geïntensiveerd. Hetzelfde geldt voor de DVO lokaal onderwijsbeleid. De “partners” op het vakgebied onderwijs blijven elkaar opzoeken en stemmen de gezamenlijke problematieken en de aanpak daarvan op elkaar af.

De DVO onderwijsbeleid wordt jaarlijks geëvalueerd en besproken in de directieraad.

Zorg en welzijn

Gemeenten bereiden zich voor op drie grote decentralisaties/transities in het sociaal domein: invoering Participatiewet, de transitie van de Jeugdzorg en overheveling AWBZ-begeleiding naar de WMO. Zij staan voor de uitdaging om meer te doen met minder geld, waarbij de oplossing ligt in ‘anders doen’. Voor de eilanden betekent dit vaak doorgaan met het maatwerk dat al wordt geleverd, op zoek gaan naar eenvoudige oplossingen. Bovendien moet zoveel mogelijk de eigen kracht van de burger worden benut en de bestaande sociale omgeving en minder gebruik maken van betaalde voorzieningen. Dit vraagt om een andere houding van gemeenten en zorgaanbieders. Op de Waddeneilanden lopen verschillende projecten. Veelal gegroepeerd over de gemeenschappelijke regelingen waar de verschillende eilanden in participeren. In al deze veranderingen binnen het Sociaal Domein zijn zoeken de Waddeneilanden samenwerking in de regio's (beleid, inkoop, coördinatie en deels uitvoering). Ameland en Schiermonnikoog in Noord Oost Friesland, Terschelling en Vlieland in Noord West Friesland Texel met de kop van Noord Holland.

Op het gebied van de samenwerking wordt in het portefeuilleoverleg bekeken of we gemeenschappelijke problematiek hebben die eiland specifiek is en waarvoor we in afwijking van de projecten zaken zouden moeten oppakken. Dit gebeurt in de tweede helft van 2014. Daaruit kunnen speerpunten naar voren komen voor 2015.

Volksgezondheid

Het gemeentelijk beleid op het gebied van volksgezondheid is neergelegd in een nota, bestaande uit een algemeen deel, dat in de praktijk voorbereid wordt door de GGD en een specifiek deel, dat toegespitst wordt op elk eiland afzonderlijk en is voorbereid door de gemeente. Afgelopen jaar is de derde nota volksgezondheid met de 4 eilanden gezamenlijk tot stand gekomen. In het kader van de in VAST verband opgestelde nota Volksgezondheid zijn de speerpunten voor de komende jaren opgenomen. Na de zomer 2014 gaan eilanden en GGD om tafel om de speerpunten nader uit te werken.

Momenteel speelt de instandhouding van het patiënten (spoed)vervoer per ambulance en per helikopter. De verwachting is dat dit doorloopt tot 2015. Er moet daarom ruimte zijn om nieuwe speerpunten toe te voegen.

Onderstaande tabel geeft het globale doel weer samen met de speerpunten voor 2015

Thema	Globaal doel	Speerpunten 2015	Beslismomenten	Wie?	Opmerkingen
Onderwijs	Instandhouding kwalitatief goede scholen op de Waddeneilanden	Overleg is elders geregeld.	geen		Ontwikkelingen kunnen op de agenda om bij te praten
Sociaal Domein: De Drie decentralisaties	Zachte landing invoering van veranderingen In verlengde van samenwerking in de bestaande regio's afstemmen over eiland specifieke zaken Samen optrekken bij in stand houden noodzakelijke voorzieningen Gezamenlijk optrekken bij problemen om de zorg/hulp/ondersteuning dicht bij de burgers op de eilanden te organiseren en uit te voeren	Inventariseren en analyseren uitvoeringsproblemen Behoud en organisatie van ouderenzorg op eilanden Vertegenwoordiging in overlegnetwerken op bovenregionaal niveau	April 2015 Meerdere momenten in 2015 Februari 2015	Portefeuillehouder overleg + lokale colleges Portefeuillehouder overleg + lokale colleges/raden Portefeuillehouder overleg	Ontwikkelingen kunnen op de agenda op bij te praten over dit onderwerp Daarnaast mogelijkheid om indien wenselijk ambtelijk (mogelijk met management) overleg te plannen.
	Nagaan of er Wadden specifieke zaken zijn die we buiten de projecten willen oppakken	Wadden specifieke zaken samen oppakken als dat van toepassing is (zie opmerking)	Januari	Portefeuilleoverleg Lokale colleges	Samen met Geert van de Velde gaan we kijken of er op de Waddeneilanden een specifieke aanpak nodig is . Najaar 2014
Volksgezondheid	De gemeenten geven binnen de marges van eigen mogelijkheden invulling aan hun verantwoordelijkheid voor instandhouding van een stelsel van lokale gezondheid-voorzieningen	De speerpunten zijn benoemd in de per gemeente vast gestelde gezamenlijke nota's volksgezondheid Eilanden hebben ze afgestemd	Lokale uitvoering	Regelmatig overleg van de ambtenaren op dit terrein	Indien er Wadden brede zaken aan de orde komen, zullen zij dat melden
	Spoedvervoer patiënten in stand houden	Afhankelijk van ontwikkelingen in 2014			

5. Programma Openbare Orde en Veiligheid

Portefeuillehouder Dagelijks Bestuur:	Burg. Albert de Hoop
Coördinator programmaplan:	Janny-Gerda de Jonge
Ambtelijk Portefeuillehouder Directieraad:	Wim van Schoonhoven
Ambtelijk coördinator portefeuilleoverleg:	Stephan Valk

Algemeen

Onder het programma Openbare Orde en Veiligheid (OOV) valt een aantal thema's en onderwerpen op het gebied van veiligheid crisisbeheersing en rampenbestrijding.

- *Veiligheidsregio*
- *Politie*
- *Brandweerbzaken*
- *Crisisbeheersing & Rampenbestrijding*

De eilanden hebben een speciale positie op het terrein van OOV. Ogenschoijnlijk lijkt er op de Waddeneilanden niet veel aan de hand en lijken het de meeste veilige omgevingen in Nederland te zijn. Echter verkeren ook de Waddeneilanden niet in een risicoloze wereld. Van de eilandgemeenten wordt verwacht dat zij op al de onderwerpen, opgenomen in de matrix, kennis en kunde paraat heeft en op al deze terreinen deskundigheid kan inzetten. De schaalgrootte van de verschillende eilandgemeenten is echter te klein om zich op alle terreinen optimaal te kunnen profileren. Samenwerking, het bundelen van krachten is noodzakelijk.

Een ander gevolg van de bijzondere positie is de kwetsbaarheid ten opzichte van walgemeenten. Naast het beschikbaar hebben van kennis en kunde binnen de gemeenten speelt het beschikbaar hebben van diensten, zorgaanbieders en hulporganisaties een belangrijke rol. Burgers moeten voor bepaalde vormen van zorg naar de wal en op de eilanden zijn diensten beperkt aanwezig. De Waddeneilandgemeenten moeten daarom naast de samenwerking alert blijven op de beschikbaarheid van diensten onder alle omstandigheden. Daarbij spelen zelfredzaamheid en burgerparticipatie een belangrijke rol.

Door de diversiteit van de eilanden en de verschillende relevantie van de verschillende onderwerpen is het lastig om voor alle eilanden één gezamenlijk veiligheidsbeleid te

ontwikkelen. We richten ons daarom vooral op zaken die alle eilanden aan gaan en waar we door gezamenlijk op te trekken aandacht voor de specifiek problematiek krijgen, zaken geregeld krijgen en een vuist kunnen maken.

Stand van zaken

OOV

Op het terrein van OOV spelen de door-ontwikkeling van de Nationale politie, de Oranje Kolom binnen de Veiligheidsregio en de vorming van de regionale brandweer onder de Veiligheidsregio Fryslân een rol.

Nationale politie

De regiopolitie Fryslân gaat op in de regionale eenheid Noord Nederland. De Waddeneilanden vallen onder twee basisteams, Noordwest en Noordoost. Daarnaast is de schaalgrootte van het Openbaar Ministerie eveneens gewijzigd. Voor de Waddeneilandgemeente houdt dit in dat er sprake is van verschillende basisteams en verschillende gebiedsofficieren. Relevant thema en aandachtspunt is de sterkte verdeling, de basis bezetting op de Waddeneilanden.

Veiligheidsplan

Op basis van artikel 38b, lid 1 van de politiewet stelt de gemeenteraad ten minste eenmaal in de vier jaar de doelen vast die de gemeente op het terrein van de veiligheid nastreeft door de handhaving van de openbare orde en de hulpverlening door de politie. Daarnaast hoort de burgemeester van een gemeente in het gebied waarin de regionale eenheid de politietaak uitvoert, de gemeenteraad van die gemeente over het ontwerpbeleidsplan, voorafgaand aan de vaststelling van het beleidsplan. De Waddeneilandgemeenten kunnen gezamenlijk optrekken door één format voor een veiligheidsplan te ontwikkelen.

Wet op de Veiligheidsregio

Door de inwerkingtreding van de Wet Veiligheidsregio heeft de gemeente een nadrukkelijker rol als eigen kolom gekregen in de crisisbeheersing en rampenbestrijding, de Oranje Kolom. Er is in Fryslân gekozen voor een regionale professionalisering van de bevolkingszorg. Gezamenlijk worden experts opgeleid en wordt zorggedragen voor continuïteit door middel van piketpools. Voor de Waddeneilanden wordt gewerkt aan een aanpak op maat.

Regionalisering brandweer

Onder het thema “Samen naar één brandweer” is gewerkt aan het onderbrengen van alle gemeentelijke brandweren in een regionale brandweer onder de vlag van de Veiligheidsregio Fryslân. Het brandweer personeel is nu in dienst van de Veiligheidsregio, er vindt een financiële ontvlechting uit de gemeentelijke begroting plaats en materieel is over gegaan naar de VR. Inmiddels is een organisatieplan opgeleverd en in het DB van de VRF aangenomen. Aan een beleidsplan wordt gewerkt

Regionaal evenementenbeleid

De Waddeneilanden en de regio Fryslân worden geconfronteerd met een toename aan evenementen. Fryslân heeft een regionaal evenementen beleid. In het belang van veilige evenementen moet binnen de Waddeneilandgemeenten integraal worden samen gewerkt met verschillende partijen intern en extern. Daarbij is met name van belang dat er een eenduidige werkwijze binnen de Waddeneilandgemeenten ontstaan met een uniform proces (van intake tot evaluatie)

Zicht op risico's, het risicoprofiel

Risico's zijn er en zullen er altijd blijven. In de wereld van risicobeheersing wordt gerekend met het product kans maal effect. Risicoreductie kan gezocht worden in het omlaag brengen van de kans of de effecten te beperken. Dit doen we bij voorkeur aan de voorkant, door de risico's in zicht te hebben en er vervolgens iets aan te doen. Om beide componenten te beïnvloeden worden risico-inventarisaties gedaan en daarmee een risicoprofiel opgesteld. Verschillende partijen zoals de Veiligheidsregio en Rijkswaterstaat stellen deze risicoprofielen op. In het kader van de wet Veiligheidsregio wordt iedere 4 jaar een risicoprofiel aan de gemeenteraden voorgelegd

Onderstaande tabel geeft het globale doel weer samen met de speerpunten voor 2015

Thema	Globaal doel	Speerpunten 2015	Beslismomenten	Wie?	Opmerkingen
1. Veiligheidsregio; Wet Veiligheidsregio GGD/GHOR Bevolkingszorg Gemeentelijke processen in Crisisplan Risicoprofiel Veilige evenementen	De Waddeneilandgemeenten hebben de crisisplannen op orde en zijn opgeleid en getraind VRF en de Waddeneilanden beschikken in 2013 over een aanpak op maat voor C&R Evenementen worden veilig georganiseerd, in het proces van intake tot evaluatie houdt de eilandgemeente de regio met behulp van een uniforme werkwijze Er is zicht op de risico's door actuele risicoprofielen	Inrichting bevolkingszorg op de eilanden Plan van aanpak C&R op maat voor de Waddeneilanden Veiligheidsregio is betrokken en werkt samen met gemeenten op het terrein van Veilige evenementen Zicht op de risico's door actualiseren risicoprofiel	Regionaal AOV overleg POOK AB/DB VFG PHO OOV	Gemeenten VRF Hulpdiensten AOV'ers Medewerkers	

Thema	Globaal doel	Speerpunten 2015	Beslismomenten	Wie?	Opmerkingen
2. Politie; Politiewet Politie NN Sterkte verdeling Driehoek Huiselijk geweld/wet tijdelijk huisverbod BOPZ BOPZ-online/HV-online Geweld en uitgaansgeweld Overlast Zomeroverlast Problematische jeugdgroepen Toezicht en handhaving Drank&Horeca Kernbeleid Veiligheid ¹ /Integraal Veiligheidsbeleidsplan/Int egrale Veiligheidsrapportage Veilige evenementen BIBOP	Inregelen nieuwe teamstructuur politie Noord Nederland Nieuwe inrichting driehoeken Integraal Veiligheidsbeleidspl an moet iedere 4 jaar worden vastgesteld door de gemeenteraad Integrale Veiligheidsrapporta ge wordt jaarlijks opgesteld en aan het bestuur aangeboden Politie is betrokken en werkt samen met gemeenten op het terrein van Veilige Evenementen (d.m.v. lokale coördinator en evenementenkalen der)	De eilandgemeenten beschikken over een uniform format voor een veiligheidsplan. De gemeenteraden en het Algemeen Bestuur stellen de veiligheidsplannen vast. Er is een werkbare structuur in de districts- en lokale driehoeken De basisbezetting op de eilanden blijft gehandhaafd		Driehoek Noordwest Driehoek Noord oost Lokale driehoek Werkoverleg lokale politie coördinatoren AVO driehoeken Regionaal IVZ overleg PHO OOV Dagelijks Bestuur Regionaal overleg sociale teams Fryslân Sociaal Team (lokaal)	

¹ Vijf veiligheidsvelden

- *Veilige woon en leefomgeving Bedrijvigheid en veiligheid Jeugd en Veiligheid Fysieke veiligheid Integriteit en veiligheid*

Thema	Globaal doel	Speerpunten 2015	Beslismomenten	Wie?	Opmerkingen
4. Crisisbeheersing en rampenbestrijding; Multidisciplinair optreden/samenwerking Notitie Crisisbeheersing en Rampenbestrijding op maat voor de Waddeneilanden CRW/Rampenbestrijding Waddenzee/Rampenbestrijding Noordzee Wet op strandvonderij Veilige evenementen	Zie 1 De Waddeneilanden beschikken over actuele risicoprofielen op de Noord- en Waddenzee. Er is inzicht in de maatregelen en beschikbaar potentieel bij calamiteiten. Provincie, Rijk en Waddeneilanden verstevigen de rol van de burgemeester als strandvonder	Plan van aanpak C&R op maat (zie 2a) Risicobeheersing en rampenbestrijding Waddenzee en Noordzee Rol strandvonder		Regionaal AOV-overleg POOK AB/DB CRW (BWO/OWO) PHO OOV Provincie Rijk Waddeneilanden VRF Kustwacht Rijkswaterstaat	

6. PROGRAMMA DUURZAAMHEID

Portefeuillehouder Dagelijks Bestuur:	Francine Giskes
Coördinator programmaplan:	Janny-Gerda de Jonge
Ambtelijk Portefeuillehouder Directieraad:	Bob Boelens
Ambtelijk coördinator portefeuilleoverleg:	Luc van Tiggelen

Algemeen

De gemeenteraden van de Waddeneilanden hebben in 2007 de ambitie uitgesproken om in 2020 zelfvoorzienend te zijn op het gebied van energie en water. Dit is bekrachtigd door vijf raadsbesluiten die in de vijf gemeenteraden van de Waddeneilanden genomen zijn. Er zijn verschillende projecten eiland-breed uitgevoerd (DE Teams zijn werkzaam op de eilanden, subsidieregelingen om energiebesparende investeringen te doen, energiecoöperaties zijn opgericht, er zijn zonnepanelen op een publiek dak gelegd) en er zijn veel zaken in gang gezet (energieloket, onderzoek PV in beschermd dorpsgezicht en waterbesparingsactiviteiten).

Maar er moet nog veel gebeuren in een vrij korte periode om in 2020 zelfvoorzienend te zijn. In 2015 moeten eiland-breed vijf gemeenteraden besluiten nemen die de haalbaarheid van deze ambitie blijven onderstrepen of die de haalbaarheid van de ambitie 2020 loslaten en temporiseren. Met dit programma steken wij in op de eerste optie en met het vasthouden van de ambitie om in 2020 vijf Waddeneilanden te hebben die zelfvoorzienend zijn op gebied van energie en water.

Kader

Het voorliggende programma voor 2015 is geschreven vanuit deze duurzaamheidsambitie met als doel om gezamenlijk een aantal concrete stappen in 2015 te maken die onze duurzaamheidsambitie dichterbij brengen. De projecten uit dit jaarplan worden ook meegenomen in de vorming van de gemeentelijke collegeprogramma's voor de periode 2014-2017.

Hoe breed pakken we duurzaamheid op?

Onze ervaring is dat duurzaamheid verder gaat dan alleen energie en water. Je kunt duurzaamheid uitrekken tot aan leefbaarheid. Van belang is om de breedte van het begrip duurzaamheid te bepalen in dit programma.

Duurzaamheid en energiebesparing komen terug in gebouwenbeheer, ruimtelijke ordening, woningbouw, civiele werken en de ruimtelijke inrichting. Het raakt ook communicatie en onze bedrijfsvoering. Wij moeten ervoor zorgen dat we onze collegae van de genoemde disciplines meenemen in de geformuleerde ambities. Dit gebeurt al, maar kan nog beter. In dit programma pakken we duurzaamheid alleen op vanuit energie- en waterbesparing.

Leeswijzer

In dit programma worden alleen de projecten genoemd die we eiland-breed oppakken. Daarnaast voert elk eiland zelf duurzaamheidsprojecten uit. Wij houden elkaar hiervan op de hoogte, maar die projecten staan niet in dit programma.

Hierna volgen drie inhoudelijke hoofdstukken over de stand van zaken tot nu toe, over het programma 2015 en de doorkijk tot 2020. We focussen op 2015 maar houden de context (tot 2015 en na 2020) daarbij wel in het achterhoofd. Bij elk project voor 2015 wordt aangegeven hoe de organisatie, formatie en financiële dekking geregeld is. Dus wat is nodig om een bepaald project uit te voeren.

Als laatste is een overzichtstabel toegevoegd waarin alle projecten voor 2015 benoemd staan met daarbij relevante informatie. Dus het programma 2015 in één oogopslag.

Stand van zaken

Hieronder worden de projecten genoemd waar we in 2014 gezamenlijk mee bezig zijn op het gebied van duurzaamheid en die een vervolg krijgen in 2015. Deze informatie is relevant voor het programma 2015 omdat sommige projecten die nu in gang gezet zijn een vervolg krijgen in de komende jaren.

Energieloket

De gemeente Texel beschikt al enkele jaren naar grote tevredenheid over een energieloket. Dit liep tot en met september 2014. Op de Friese Waddeneilanden is het energieloket in maart 2014 geopend en dit loopt tot en met november 2014.

Beide energieloketten (Texel enerzijds en de Friese eilanden anderzijds) hebben hun energieloketten geëvalueerd en de belangrijkste conclusie is dat het een toegevoegde waarde heeft om de duurzaamheidsambitie daadwerkelijk bij de eilanders in huis te brengen. Er wordt veel gebruik van gemaakt voor het vragen van informatie, doorrekenen van praktijksituaties en advies ter plaatse. Inmiddels hebben alle Friese colleges van B&W van de eilanden een besluit genomen om het energieloket in ieder geval te laten doorlopen tot en met februari 2015.

Subsidie isolatie particuliere woningen

Alle vijf gemeenten hebben een subsidieverordening die het aanbrengen van isolerende maatregelen in particuliere woningen stimuleert. Deze regeling is niet alleen interessant voor de eigenaren van de woningen, maar is ook een meerwaarde voor de energieloketten op de eilanden. Het verlenen van subsidie geeft een positieve uitstraling voor de gemeente en zorgt ervoor dat het energieloket op deze positieve manier bekend wordt.

Deze subsidieregeling voor de Friese Waddeneilanden loopt vanaf heden tot uiterlijk eind 2015 of is zoveel eerder klaar als het krediet van het betreffende eiland uitgeput is. Op Texel loopt deze regeling tot en met september 2014.

Dit project wordt gefinancierd uit de ISV-3 middelen van de provincie Fryslân (50%) en de betreffende gemeenten (50%). Per gemeente heeft/stelt de gemeenteraad een krediet beschikbaar en door de provinciale cofinanciering wordt het door de raad beschikbare budget verdubbeld.

Programma 2015

Onderdelen uit het programma 2015 zijn of worden dit jaar in gang gezet om in 2015 over te kunnen besluiten, te realiseren of een vervolg te geven. Het programma 2015 is dus heel concreet.

Om in 2020 zelfvoorzienend te zijn, moeten er snel grote stappen in gang gezet worden. Dit betekent dat naast een aantal concrete projecten in 2015 ook bestuursbesluiten genomen moeten worden die een grote impact voor de jaren daarna hebben (een voorbeeld hiervan is de discussie over grote windmolens) en dat er enkele algemene voorwaarden gesteld worden.

In zijn algemeenheid zijn de volgende voorwaarden van belang

- Monitoring energie en watergebruik

Om te kunnen beoordelen hoe ver we zijn in onze ambitie om in 2020 zelfvoorzienend te zijn op gebied van energie en water, is het noodzakelijk om dit regelmatig te peilen. Dit betekent dat we overzichten maken van het energiegebruik in 2007, 2010, 2013 en 2014. Elk eiland zet in 2015 haar eigen monitoringssysteem op en houdt dat vervolgens zelf bij.

- Grote stappen maken

Zeker is nu al dat we het niet redden met alleen stimulering van PV panelen, isolatiesubsidies voor woningen en bedrijven etc. We zullen daarnaast grote stappen moeten maken. Dit betekent dat we zwaar moeten inzetten op grote projecten (bijvoorbeeld: convenanten aangaan met woningbouwverenigingen, met partners voor PV in het vrije veld, duidelijkheid over wel/geen grote windmolens op de eilanden, mogelijke partners als Urgenda en Vitens opzoeken en binden etc.) en we dus ook strategische allianties moeten aangaan. Het opzetten en realiseren van grote projecten vereist langere voorbereidingstijd. In 2015 wordt per eiland minimaal één groot project voor uitvoering in 2016 gereed gemaakt.

Voorbeeld van een groot project

De gemeente Ameland is bezig een zonnepark van 10 ha te realiseren en dit levert dan 6 MW op. 6 MW is 20% van de gemiddelde elektriciteitsbehoefte op Ameland per jaar.

De gemeente heeft het projectplan en de subsidieaanvraag WF zelf opgesteld en begeleid. Dit heeft zo'n 1.200 ambtelijke uren gekost tot en met vaststelling van de subsidie van het Waddenfonds (november 2013). Vanaf december 2013 tot en met april 2014 nog eens 500 uur en de verwachting is dat dit tot en met de realisering van het park nog zo'n 800 uur gaat kosten.

De verwachting is dat een dergelijk groot project zo'n 2.500 ambtelijke uren kost.

Dit is dus exclusief uren van eventuele partners en andere partijen.

De veerboten die van en naar de eilanden varen, slurpen veel brandstof. Hier ligt wellicht een kans om een "groot project" te realiseren.

Proces: In PHO Duurzaamheid van het voorjaar van 2015 wordt per eiland minimaal één groot realistisch project benoemd, waarvan in 2015 het projectplan afgerond is en gereed is voor uitvoering in 2016.

Kosten, formatie en organisatie: Het maken van een projectomschrijving kan elk eiland zelf doen. Voor het maken van een projectplan kan indien gewenst Jacob Dijkstra (gemeente Ameland) ingeschakeld worden. In deze fase zijn er geen externe kosten. Een groot project uitvoeren op je eiland betekent automatisch dat je rekening moet houden met zo'n 2.500 uren binnen je ambtelijke organisatie.

- Duurzame energie in onze gemeentelijke organisaties

Een energieloket zorgt bijvoorbeeld ook voor interne bewustwording en deelname in energiebesparende projecten, adviezen etc. Naast de duurzaamheidsmedewerker worden ook de collegae meegenomen die zich bezig houden met energie, bouwzaken, bouwkundigen, beleids- en communicatiemedewerkers. Kortom een energieloket zorgt voor het vergroten van het duurzaamheidsdraagvlak en concreet handelen binnen onze eigen organisaties. Dit is iets wat we de komende jaren verder moeten uitbouwen. Dit betekent ook dat collegae van ons ingezet (uren) kunnen worden in projecten in het kader van onze duurzaamheidsambitie.

Proces: Aanspreekpunten duurzaamheid en Antoine Maartens van het energieloket nemen collegae mee in duurzaamheidsprojecten en kansen.

Kosten, formatie en organisatie: De kosten hiervan komen voor het grootste deel voor rekening van de eigen organisaties en een deel vanuit het energieloket.

- Participeren en “verleiden”.

In mei 2013 zijn bestuurders en ambtenaren van de provincie Fryslân en de vijf Waddeneilanden op werkbezoek naar Hoonhorst en omgeving geweest. Daar hebben we elkaar diep in de ogen gekeken en met de opgedane ervaringen uit Hoonhorst (treedt als overheid op de achtergrond en steek een helpende hand toe waar nodig; de participerende overheid in volle omvang en kracht; andere partijen “verleiden” om mee te doen, initiatief te nemen etc.) geconcludeerd dat het roer om moet. Je hoeft als gemeente niet altijd eigenaar te zijn van projecten op dit gebied.

Dit betekent concreet dat we een aantrekkelijke partij moeten worden voor anderen (bedrijven, overheden etc.) en niet alleen in doen maar ook in denkkracht. Een goed voorbeeld hiervan is Planet Texel.

Proces: Dit moeten we zelf constant doen: meenemen, beïnvloeden, verleiden (“de lessen van Hoonhorst in de praktijk brengen”).

Kosten, formatie en organisatie: De kosten hiervan komen voor eigen rekening van de gemeente.

Projecten 2015

- Grote stappen maken

Bij de projecten voor 2015 hoort ook het benoemen van één groot project per eiland (zie hiervoor onder “grote stappen maken”). In het ‘projectoverzicht in één oogopslag’ wordt dit als een project benoemd maar moet de invulling (dus welk project wordt het precies) nog benoemd worden.

- Energie-neutrale publieke gebouwen.

Op de vier Friese Waddeneilanden zijn op elk eiland PV-panelen gelegd op het dak van een publiek gebouw in 2014. Dit is een goed voorbeeld van de lokale overheid en dient een vervolg te krijgen voor de overige publieke gebouwen. Dit kan op de volgende manier. Elke gemeente maakt per jaar minimaal één (meer mag ook) maatwerkadvies voor een openbaar gebouw. De uitvoering wordt gekoppeld aan het groot onderhoud van het betreffende gebouw. Het is dus heel erg wenselijk om de volgorde van de aan te pakken gebouwen te koppelen aan de onderhoudsplanning en het energiegebruik van de gebouwen (gebouwen met meeste energiegebruik eerst aanpakken). Dit doen we tot alle lokale overheidsgebouwen energieneutraal gemaakt zijn.

Actie: per eiland minimaal één publiek gebouw per jaar energieneutraal maken op basis van een maatwerkadvis.

Proces: Voor 1 februari 2015 ligt er per gemeente minimaal voor 1 publiek gebouw een maatwerkadvis. Voor 1 mei 2015 heeft het college en/of gemeenteraad hierover een besluit genomen. Uitvoering in 2015.

Dit proces herhaalt zich tot alle gemeentelijke publieke gebouwen energieneutraal zijn.

Kosten formatie en organisatie: De kosten hiervan komen voor eigen rekening van de gemeente waarbij ook met name de eigen gebouwenbeheerders een belangrijke rol krijgen.

- Lesprogramma Duurzaamheid.

Energiegebruik en het beperken daarvan is bij de meesten van ons iets van het laatste decennium. Als wij als kind meer informatie over energie ge- en verbruik ontvangen hadden, hadden we waarschijnlijk daarna bewuster met ons energiegebruik omgegaan. We kunnen deze vroegtijdige bewustwording bij de jeugd inbrengen middels het ontwikkelen van een lesprogramma voor de scholen.

Het lesprogramma bestaat al en heet Duurzame Leerlijn (www.waddenzeeschool.nl/duurzame-leerlijn.html). We kunnen dit op onze eilanden vormgeven. Het werkt als volgt.

Scholen op de eilanden worden voorzien van infraroodverwarming die gevoed wordt met de elektriciteit die opgewekt wordt van de PV panelen op het dak. Het lesprogramma bestaat eruit dat we de leerlingen leren waarom we dat doen, wat het bespaart etc. Dit programma draait jaarlijks. Op deze manier worden de kinderen (met daarbij de ouders, gezinnen en grootouders) positief beïnvloed. In dit project zijn de scholen een onmisbare schakel. Zij zullen moeten uitspreken of zij een dergelijk project zien zitten en dit vervolgens ook willen borgen in hun lesprogramma's over meerdere jaren.

Actie: projectvoorstel maken met een business case.

Proces: Projectvoorstel maken met business case in 1e kwartaal 2015. Daarna cofinanciering aftasten bij Waddenfonds, provincie, scholen en gemeenten. September 2015 besluitvorming over dit project in de verschillende gemeenteraden.

Kosten, formatie en organisatie: We moeten met eigen formatie een Waddenfondsaanvraag voorbereiden en de noodzakelijke B&W en raadsvoorstellen opstellen.

- Energieloket voor de komende jaren

Texel werkt al enkele jaren met een energieloket en de andere eilanden hebben inmiddels ook een klein jaar ervaring. Twee evaluaties hebben tot de conclusie geleid dat het wenselijk/noodzakelijk is om het energieloket minimaal nog twee jaar door te zetten (dus t/m 2016). Op deze manier komt energiebesparing en duurzame opwekking structureel onder de aandacht van de eilander bevolking. De koppeling van informatieavonden met en door de energiecoöperaties op de eilanden versterken dit nog meer.

Verder is in het Energieakkoord voor duurzame groei (het SER Energieakkoord van september 2013) aangegeven dat de gemeenten een belangrijke rol spelen in de uitvoering van het energie akkoord. De VNG heeft hiervoor een ondersteuningsprogramma ontwikkeld. De Friese eilanden zijn in dit kader aangesloten bij de Friese gemeenten en Texel bij Noord-Holland. Ook uit deze hoek krijgt het energieloket een verdere impuls. De VNG ondersteunt de veelal provinciebrede opzet van energieloketten financieel t/m 2016.

Concreet betekent dit dat we de energieloketten van de eilanden in ieder geval tot en met 2016 in gebruik moeten houden.

Proces: Het verlengen van de energieloketten onderbrengen in het Uitvoeringsprogramma Duurzame Waddeneilanden 2015-2020.

Actie: Uitvoeringsprogramma Duurzame Waddeneilanden 2015-2020 uiterlijk in februari 2015 in de verschillende gemeenteraden voor besluitvorming (zie ook hierna “Doorkijk naar 2020”).

Kosten, formatie en organisatie: De kosten van het energieloket t/m 2016 maken deel uit van het financieringsvoorstel van het Uitvoeringsprogramma Duurzame Waddeneilanden 2015-2020.

- Elektrisch (deel)vervoer

Op Texel en Terschelling zijn in 2014 projecten opgestart op het gebied van elektrisch vervoer. Op Terschelling is dit al in werking, op Texel binnenkort. De vraag is of we dergelijke projecten op Vlieland en Schiermonnikoog moeten willen omdat zij autoluwe eilanden zijn. Voor Ameland ligt hier nog een kans.

Actie: Schiermonnikoog, Vlieland en Ameland zullen een besluit moeten nemen of ze een deelvervoerproject op hun eiland willen realiseren.

Proces: Voor de zomer van 2015 hebben Schiermonnikoog, Vlieland en Ameland een raadsbesluit genomen of ze een deelvervoerproject willen. Kosten, formatie en organisatie: De kosten hiervan komen voor eigen rekening van de gemeente.

- Water

Op het gebied van waterverbruik zijn nog niet veel concrete projecten uitgevoerd. Waterbesparingsmaatregelen worden in Friesland via het FBWK gecoördineerd. Binnen dit verband en binnen het landelijk bestuursakkoord zijn de Waddeneilanden koploper. Dit Friese akkoord loopt in 2015 af. Texel heeft goede banden met het Hoogheemraadschap. Voor 2015 is het wenselijk om enkele gezamenlijke concrete projecten te benoemen en uit te voeren. Voor een deel zijn al een flink aantal projecten benoemd in het reeds genoemde parapluplan van de waterketenpartners.

Proces: Eén concreet vijf-eilandenbreed waterbesparingsproject uitvoeren.

Actie: In het PHO duurzaamheid in het voorjaar van 2015 wordt één concreet waterbesparingsproject besproken en afgetikt dat in 2015 uitgevoerd is.

Kosten, formatie en organisatie: De kosten hiervan komen voor eigen rekening van de gemeente.

Doorkijk tot 2020

In november en december van dit jaar wordt een Uitvoeringsprogramma Duurzame Waddeneilanden 2015-2018 gemaakt met de vijf eilanden en de provincie Fryslân. Het Uitvoeringsprogramma Duurzame Waddeneilanden is het derde uitvoeringsprogramma. Het beschrijft de route naar energetische autarkie voor de periode 2015 – 2018. In het programma worden de gezamenlijke kansen benoemd, wordt aangegeven hoe de aanpak vormgegeven wordt en geeft aan binnen welk kader de eilanden aan hun zelfvoorzienendheid werken. Ook wordt per thema aangegeven aan welke projecten de eilanden de komende vier jaar verder gaan werken om de ambitie te halen. Hierbij wordt per eiland aangegeven waar het accent op wordt gelegd.

Eén van de gezamenlijke projecten voor de komende twee jaar is in ieder geval het verder uitbouwen van de energieloketten op de eilanden.

Proces: Het Uitvoeringsplan Duurzame Waddeneilanden 2015-2018 voorleggen aan de gemeenteraden en de provincie Fryslân voor besluitvorming.

Actie: Voor 1 maart 2015 wordt in alle vijf gemeenteraden en bij de provincie Fryslân een besluit genomen over het Uitvoeringsplan Duurzame Waddeneilanden 2015-2108.

Kosten, formatie en organisatie: Over de kostenverdeling van de uitvoering van het plan wordt nog gesproken. De Friese gemeenten stellen voor om de verdeling toe te passen die ook bij het programma Duurzame Wadden 2010-2014 gevolgd is en dat betekent concreet dat de provincie Fryslân gevraagd wordt om een bijdrage van 2/3 van de kosten en dat de vier Friese eilanden gezamenlijk 1/3 van de kosten ophoesten. Noord-Holland en Texel voeren gelijktijdig een dialoog over financiering van de ambities van Texel.

Duurzaamheidsprogramma Waddeneilanden 2015 in één oogopslag

	Project	Omschrijving	Uitvoerenden	Uren	Dekking	Deadline
1.	Grote Stappen Maken	Projectomschrijving per eiland van een groot project	Zelf	40 per eiland	n.v.t.	Maart 2015
		Projectplan maken	Jacob Dijkstra	p.m.	p.m.	Oktober 2015
2.	Monitoring energiegegevens	Energiegegevens moeten structureel bijgehouden worden	Zelf	40 per eiland	n.v.t.	September 2015
		Eenmalig opzet maken, daarna bijhouden	Zelf	20 per eiland	n.v.t.	jaarlijks
3.	Energieneutrale publieke gebouwen	Maatwerkadvies 1 publiek gebouw per eiland	Uitbesteden	20 per eiland	€ 500	Maart 2015
		Raadsbesluit uitvoering maatwerkadvies	Zelf	40 per eiland	p.m.	Mei 2015
4.	Lesprogramma Duurzaamheid	Projectvoorstel met business case maken	Jacob Dijkstra	40 per eiland	gemeente en provincie	Maart 2015
5.	Energieloket	Besluit raad verlenging energieloket	Zelf	10 uur per eiland	gemeente en provincie	Februari 2015
6.	Elektrisch (deel)vervoer	Besluit raad	Zelf	20 uur	n.v.t.	Oktober 2015
7.	Water	Omschrijving water besparingsproject eiland-breed	Zelf	30 uur	n.v.t.	Februari 2015
		Uitvoering project	Zelf	p.m.	p.m.	December 2015

